

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ของพระสงฆ์ในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปทางประชากร

ส่วนที่ ๒ บทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

ส่วนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชน ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปทางประชากร

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตาม อายุ จำนวนพรรษา และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
๒๐ – ๓๕ ปี	๑๒	๑๒.๕๐
๓๖ – ๕๐ ปี	๓๕	๓๖.๔๖
๕๑ – ๖๕ ปี	๔๐	๔๑.๖๗
๖๖ – ๘๐ ปี	๘	๘.๓๓
๘๑ ปีขึ้นไป	๑	๑.๐๔
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
จำนวนพรรษา (พรรษา)		
๑ – ๑๕ พรรษา	๔๒	๔๓.๓๕
๑๖ – ๓๐ พรรษา	๓๕	๓๖.๔๖
๓๑ – ๔๕ พรรษา	๑๗	๑๗.๓๑
๔๖ – ๖๐ พรรษา	๒	๒.๐๘
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส (ปี)		
๑ – ๑๕ ปี	๖๘	๗๐.๘๓
๑๖ – ๓๐ ปี	๑๖	๑๖.๖๗
๓๑ – ๔๕ ปี	๑๑	๑๑.๔๖
๔๖ – ๖๐ ปี	๑	๑.๐๔
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ ประชากรทั้งหมด เป็นเจ้าอาวาส ผู้ปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน ๙๖ รูป มีการกระจายดังนี้ อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๕๑-๖๕ ปี ร้อยละ ๔๑.๖๗ รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ ๓๖-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๖.๔๖ และช่วงระหว่าง ๒๐-๓๕ ปี ร้อยละ ๑๒.๕๐ โดยอายุต่ำสุดคือ ๒๒ ปี และสูงสุด ๘๔ ปี ส่วนจำนวนพรรษา อยู่ช่วงระหว่าง ๑-๑๕ พรรษา ร้อยละ ๔๓.๓๕ รองลงมาอยู่ในช่วงระหว่าง ๑๖-๓๐ พรรษา ร้อยละ ๓๖.๔๖ และช่วงระหว่าง ๓๑-๔๕ พรรษา ร้อยละ ๑๗.๓๑ โดยจำนวนพรรษาต่ำสุดคือ ๑ พรรษา และสูงสุด ๕๗ พรรษา สำหรับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ส่วนใหญ่อยู่ช่วงระหว่าง ๑-๑๕ ปี ร้อยละ ๗๐.๘๓ รองลงมาอยู่ในช่วงระหว่าง ๑๖-๓๐ ปี ร้อยละ ๑๖.๖๗ และช่วงระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี ร้อยละ ๑๑.๔๖ โดยระยะเวลาต่ำสุดคือ ๑ ปี และสูงสุด ๔๘ ปี

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
แผนกธรรม (ระดับการศึกษานักธรรม)		
ไม่ได้นักธรรม	๕	๕.๓๘
นักธรรมชั้นตรี	๒๑	๒๑.๘๘
นักธรรมชั้นโท	๑๔	๑๔.๕๘
นักธรรมชั้นเอก	๕๒	๕๔.๑๖
ภาพรวม	๙๒	๑๐๐.๐๐
แผนกบาลี (ระดับการศึกษาเปรียญธรรม)		
ไม่ได้เปรียญธรรม	๘๕	๘๘.๕๔
ประโยค ๑-๒	๕	๕.๒๐
ป.ธ.๓	๓	๓.๑๓
ประโยค ๔-๕-๖	๓	๓.๑๓
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐
แผนกสามัญ (ระดับการศึกษาสามัญ)		
ประถมศึกษา	๔๕	๔๖.๘๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๘	๘.๓๓
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๑๑	๑๑.๔๖
ป.ว.ช.	๓	๓.๑๒
ป.ว.ศ.	๑	๑.๐๔
ปริญญาตรี	๒๑	๒๑.๘๘
ปริญญาโท	๖	๖.๒๕
ปริญญาเอก	๑	๑.๐๔
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ ระดับการศึกษาซึ่งแบ่งเป็น ๓ แผนก พบว่า ในแผนกธรรม ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นเอก ร้อยละ ๕๔.๑๖ รองลงมาจบระดับมัธยมศึกษาชั้นตรี ร้อยละ ๒๑.๘๘ และระดับมัธยมศึกษาโท ร้อยละ ๑๔.๕๘ สำหรับแผนกบาลี ประชากรส่วนใหญ่ ไม่ได้เปรียญธรรม ร้อยละ ๘๘.๕๔ รองลงมาจบระดับประโยค ๑-๒ ร้อยละ ๕.๒๐ และจบระดับ ป.ธ.๓ และ ประโยค ๔-๕-๖ ร้อยละ ๓.๑๓ เท่ากัน ในขณะที่แผนกสามัญ ประชากรจบระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๔๖.๘๘ รองลงมาจบระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๒๑.๘๘ และระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ร้อยละ ๑๑.๔๖ โดยมีเพียง ร้อยละ ๑.๐๔ ที่จบระดับปริญญาเอก

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับสมณศักดิ์

ระดับสมณศักดิ์	จำนวน (รูป)	จำนวนร้อยละ
ไม่มีสมณศักดิ์	๕๕	๖๑.๔๖
พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี	๔	๔.๑๓
พระครูสัญญาบัตรชั้นโท	๑๕	๑๕.๘๐
พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก	๘	๘.๓๓
พระครูสัญญาบัตรชั้นเอกพิเศษ	๒	๒.๐๘
พระครูปลัดชั้นธรรม	๑	๑.๐๔
พระครูปลัดชั้นราช	๒	๒.๐๘
พระครูฐานานุกรม	๑	๑.๐๔
ภาพรวม	๙๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ ระดับสมณศักดิ์ของประชากรส่วนใหญ่พบว่าไม่มีสมณศักดิ์ ร้อยละ ๖๑.๔๖ รองลงมา มีระดับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโท ร้อยละ ๑๕.๘๐ พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก ร้อยละ ๘.๓๓ และพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี ร้อยละ ๔.๑๓ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ บทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม จำแนกตามรายข้อคำถาม

ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. มีการจัดโครงการอบรมศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียน ประชาชนผู้สนใจ เช่น การบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน การบวชเนกขัมมจารีณี การปฏิบัติธรรม	๓.๓๖	ปานกลาง
๒. จัดโครงการธรรมสัจจะภายในวัด	๔.๓๔	มาก
๓. จัดโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป เป็นประจำ	๓.๑๕	ปานกลาง
๔. ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม สำนักนักเรียนอื่นและส่งเสริมให้ศิษย์ได้รับการศึกษา	๓.๓๐	ปานกลาง
๕. จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	๒.๔๓	น้อย
๖. มีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๒.๕๕	ปานกลาง
๗. จัดโครงการอบรมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรมให้เด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ – ๖ และมีมัธยมปีที่ ๑ – ๓ หรือมัธยม ๔ – ๖	๒.๕๐	ปานกลาง
๘. มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๔.๗๕	มากที่สุด
๙. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านพระพุทธศาสนาโดย จัดนิทรรศการ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน	๒.๔๒	น้อย
๑๐. สืบสานประเพณีประเพณียี่เป็ง (ตามประเพณี / ปู่พเพตพลี)	๔.๘๕	มากที่สุด
๑๑. จัดโครงการประเพณี เดือนสี่เป็ง (ทานข้าวใหม่)	๔.๕๑	มากที่สุด
๑๒. สืบสานประเพณีสงกรานต์ โดยการสรงน้ำพระ รดน้ำ คำหัวผู้สูงอายุ	๔.๘๖	มากที่สุด
๑๓. จัดประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นประจำทุกปี	๔.๖๕	มากที่สุด
๑๔. จัดประเพณีการถวายทานสลากภัตต์“ตานกัวยสลาก”	๔.๕๕	มากที่สุด
๑๕. จัดประเพณีการถวายทานคันเงิน (ตานแตง) หรือถวาย ผ้าป่า	๔.๔๐	มาก
๑๖. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่นการแข่งขันดี กลองหลวงในวัด , ฟ้อนเล็บ, ฟ้อนแมวประยุดต์ (ชาวเขา), ฟ้อนดาบ	๓.๕๔	มาก
๑๗. จัดโครงการเข้ารุกมุลกรรม (วัด) หรืออาราม	๔.๗๖	มากที่สุด
ภาพรวม	๓.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของประชากร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๕๐ ทั้งนี้บทบาทการปฏิบัติงานด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมที่มีค่าคะแนนระดับมากที่สุด คือ จัดโครงการประเพณี เดือนสี่เป็ง(ทานข้าวใหม่) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๑ รวมถึงสืบสานประเพณี ประเพณีสี่เป็ง (ตามประทีป/บุพเพตพลี) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๘๕ สืบสานประเพณีสงกรานต์ โดยการสรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๘๖ และ จัดโครงการเข้ารุกมุลกรรม (วัด) หรืออาราม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๗๖ ตามลำดับ โดยที่อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. ร่วมกับสถานพยาบาลของรัฐจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพให้กับพระสงฆ์และประชาชนทั่วไปภายในชุมชน	๓.๘๘	มาก
๒. วัดร่วมรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก	๔.๐๒	มาก
๓. ส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการออกกำลังกาย	๓.๐๑	ปานกลาง
๔. วัดเป็นศูนย์กลาง โครงการลานกีฬา ลานวัด ลานใจ	๒.๕๒	ปานกลาง
๕. สนับสนุนอุปกรณ์การกีฬา อุปกรณ์การออกกำลังกายแก่เยาวชน และผู้สูงอายุ	๒.๕๒	ปานกลาง
๖. จัดโครงการอบรมรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนและการลดหมอกควันพิษ	๔.๒๐	มาก
๗. การปลูกต้นไม้, การบวชป่า, บวชต้นไม้,เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้	๔.๕๕	มากที่สุด
๘. จัดโครงการรณรงค์ ควบคุม และป้องกันโรคเอดส์	๒.๘๘	ปานกลาง
๙. จัดโครงการใช้สมุนไพร บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์	๒.๕๔	ปานกลาง
๑๐. จัดโครงการปลูกสมุนไพรส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๒.๕๕	ปานกลาง
๑๑. ร่วมกับสถานพยาบาลของรัฐ จัดโครงการอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ยาแผนปัจจุบันในชีวิตประจำวันอย่างปลอดภัย	๓.๔๕	ปานกลาง
๑๒. จัดโครงการใช้สมุนไพร เพื่อต่อต้าน และรักษาโรคมะเร็ง	๒.๔๕	น้อย
ภาพรวม	๓.๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๕ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสุขภาพอนามัยของประชากร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๓.๒๘ ทั้งนี้บทบาทการปฏิบัติงานด้านสุขภาพอนามัยที่มีค่าคะแนนระดับมากที่สุด คือ การปลูกต้นไม้, การบวชป่า, บวชต้นไม้, เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๕ รองลงมาคือ จัดโครงการอบรมรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนและการลดหมอกควันพิษ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๐ รวมถึงวัดร่วมรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๐๒ และ ร่วมกับสถานพยาบาลของรัฐจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพให้กับพระสงฆ์และประชาชนทั่วไปภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๘๘ ตามลำดับ โดยที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
(อ.ป.ต.) ด้านสัมมาชีพ จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านสัมมาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. ส่งเสริมการประกอบอาชีพหลัก เช่น อาชีพเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๒๕	มาก
๒. ร่วมกับส่วนงานราชการสนับสนุนโครงการปลูกพืชปลอดสารพิษ, พืชสวนครัวรั้วกินได้	๔.๒๖	มาก
๓. ส่งเสริมให้ประชาชนภายในหมู่บ้านประกอบอาชีพเสริม เช่น การจัดดอกไม้สด, การจักสาน, การทำขนมไทย, การแปรรูปอาหาร เป็นต้น	๓.๒๕	ปานกลาง
๔. โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประกอบอาชีพจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า – ไม้กวาดทางมะพร้าว เป็นต้น	๒.๙๕	ปานกลาง
๕. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น ทำน้ำยาล้างถ้วยล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาบ้วนปาก สบู่ แชมพูสระผม เป็นต้น	๒.๕๓	ปานกลาง
๖. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการประกอบอาชีพโดยใช้สมุนไพรบำบัดรักษา เช่น การนวดคลายเส้น, ลูกประคบเพื่อคลายเส้น , การอบสมุนไพรสำหรับคลายเส้นและสำหรับหญิงหลังคลอด เป็นต้น	๒.๕๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๖ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสัมมาชีพของประชากร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๓.๒๘ โดยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพหลัก เช่น อาชีพเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๕ รองลงมาคือ ร่วมกับส่วนงานราชการสนับสนุน โครงการปลูกพืชปลอดสารพิษ, พืชสวนครัวรั้วกินได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๖ และส่งเสริมให้ประชาชนภายในหมู่บ้านประกอบอาชีพเสริม เช่น การจัดดอกไม้สด, การจักสาน, การทำขนมไทย, การแปรรูปอาหาร เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสันติสุข จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านสันติสุข	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. วัดร่วมกับผู้นำชุมชนจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	๔.๖๔	มากที่สุด
๒. ร่วมกับภาครัฐจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	๓.๘๐	มาก
๓. จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น ลานกีฬาต้านยาเสพติด	๔.๐๐	มาก
๔. จัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักความสงบ	๔.๕๘	มากที่สุด
๕. โครงการรณรงค์และป้องกันไฟฟ้า	๔.๔๕	มาก
ภาพรวม	๔.๓๐	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสันติสุขของประชากร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๔.๓๐ โดยที่วัดร่วมกับผู้นำชุมชนจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๖๔ รองลงมาคือ จัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักความสงบอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๘ และโครงการรณรงค์และป้องกันไฟฟ้า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศึกษาสงเคราะห์ จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านศึกษาสงเคราะห์	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. มีนักเรียน นักธรรม บาลีประจำวัด	๒.๘๕	ปานกลาง
๒. จัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีและนักธรรมในวัด	๒.๓๑	น้อย
๓. ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ สำนักนักเรียนอื่นและส่งเสริมให้ศิษย์ได้รับการศึกษา	๓.๔๕	ปานกลาง
๔. มีการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรที่สอบผ่าน พระปริยัติในแต่ละชั้น	๔.๓๔	มาก
๕. จัดงานวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี	๒.๕๕	ปานกลาง
๖. จัดโครงการหนังสือดี เพื่อนักเรียนที่ขาดแคลน และอุปกรณ์การศึกษาให้นักเรียน	๒.๖๔	ปานกลาง
๗. สนับสนุนกองทุนอาหารกลางวันในโรงเรียน	๒.๗๕	ปานกลาง
๘. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	๒.๕๕	ปานกลาง
ภาพรวม	๒.๕๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๘ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศึกษาสงเคราะห์ของประชากร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๒.๕๔ ทั้งนี้มีการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรที่สอบผ่าน พระปริยัติในแต่ละชั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๔ รองลงมาคือ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ สำนักนักเรียนอื่นและส่งเสริมให้ศิษย์ได้รับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ และมีนักเรียน นักธรรม บาลีประจำวัด อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๘๕ ตามลำดับ ในขณะที่จัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีและนักธรรมในวัด อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๓๑

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสาธารณสงเคราะห์ จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านสาธารณสงเคราะห์	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. ช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบวินาศภัย เป็นต้น	๔.๗๓	มากที่สุด
๒. ร่วมกับประชาชนบูรณปฏิสังขรณ์ ปรับปรุงซ่อมแซมวัด	๔.๕๑	มากที่สุด
๓. เป็นผู้นำร่วมกับส่วนราชการพัฒนาท้องถิ่น	๔.๕๔	มากที่สุด
๔. มีศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน	๔.๓๔	มาก
๕. จัดโครงการเข้าโสตถากรรม (สุสาน) ป่าช้า เพื่อจัดสร้างอาคารสถานที่เช่น ศาลา เมรุเผาศพ ห้องน้ำ-ห้องส้วม เป็นต้น	๔.๔๕	มาก
๖. จัดโครงการเยี่ยมบ้านญาติโยมผู้ยากไร้ ผู้ยากจน	๔.๕๒	มากที่สุด
๗. จัดโครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย	๓.๐๕	ปานกลาง
๘. จัดโครงการมอบเครื่องอุปโภค บริโภค ข้าวสาร อาหารแห้ง และปัจจัยยังชีพ ให้กับผู้ด้อยโอกาส	๔.๖๕	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสาธารณสงเคราะห์ของประชากร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๔.๔๐ ทั้งนี้บทบาทการปฏิบัติงานด้านสาธารณสงเคราะห์ที่มีค่าคะแนนระดับมากที่สุด คือ ร่วมกับประชาชนบูรณปฏิสังขรณ์ ปรับปรุงซ่อมแซมวัด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๑ รองลงมาคือ ช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบวินาศภัย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๗๓ รวมถึงจัดโครงการมอบเครื่องอุปโภค บริโภค ข้าวสาร อาหารแห้ง และปัจจัยยังชีพให้กับผู้ด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๖๕ และ เป็นผู้นำร่วมกับส่วนราชการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๔ ตามลำดับ โดยที่อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ ๑๐ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านกตัญญูทศวิถีศีลธรรม จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านกตัญญูทศวิถีศีลธรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. จัดกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม และวันที่ ๕ ธันวาคม ประจำปี	๔.๘๓	มากที่สุด
๒. จัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ	๒.๓๖	น้อย
๓. จัดโครงการบรรพชา อุปสมบท เฉลิมพระเกียรติ	๓.๗๕	มาก
๔. อบรม ส่งเสริมให้เยาวชนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และบุญคุณของบิดา มารดา	๔.๖๔	มากที่สุด
๕. มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติในวันเฉลิมพระชนมพรรษา	๓.๗๑	มาก
ภาพรวม	๔.๒๗	มาก

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านกตัญญูทศวิถีศีลธรรมของประชากร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๔.๒๗ โดยที่จัดกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม และวันที่ ๕ ธันวาคม ประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๘๓ รองลงมาคือ อบรม ส่งเสริมให้เยาวชนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและบุญคุณของบิดา มารดา อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๖๔ และจัดโครงการบรรพชา อุปสมบท เฉลิมพระเกียรติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๗๕ ตามลำดับ ในขณะที่จัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๓๖

ตารางที่ ๑๑ ค่าเฉลี่ยและระดับบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม จำแนกตามรายชื่อคำถาม

ด้านสามัคคีธรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง	๔.๘๘	มากที่สุด
๒. ส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาสัมพันธ์ของชุมชนในท้องถิ่น	๒.๘๓	ปานกลาง
๓. จัดแสดงธรรมในหัวข้อเรื่อง “รู้จักสามัคคี” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ	๔.๓๒	มาก
๔. มีตารางการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) หมุนเวียนไปตามวัดต่าง ๆ	๔.๓๒	มากที่สุด
๕. จัดกิจกรรมการเดินขึ้นคอยสร้างพระธาตุในวัด เช่น วัดพระธาตุม่วงเงิน, วัดพระคอยเวียงชัยมงคล, คอยสามเหลี่ยม	๓.๕๓	มาก
๖. จัดกิจกรรมงานสร้างพระธาตุในวัด	๓.๖๖	มาก
๗. จัดโครงการปลูกไม้ริมทาง (ริมถนน)	๔.๑๓	มาก
๘. จัดตั้งมูลนิธิของคณะสงฆ์ในอำเภอพร้าว	๔.๓๒	มากที่สุด
๙. จัดตั้งกองทุนของคณะสงฆ์ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)	๔.๓๕	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรมของประชากร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๔.๑๕ ทั้งนี้ บทบาทการปฏิบัติงานด้านสามัคคีธรรมที่มีค่าคะแนนระดับมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๘๘ รองลงมาคือ จัดตั้งกองทุนของคณะสงฆ์ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๕ รวมถึงมีตารางการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) หมุนเวียนไปตามวัดต่างๆ และจัดตั้งมูลนิธิของคณะสงฆ์ในอำเภอพร้าว โดยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๒ เท่ากัน

ตารางที่ ๑๒ บทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) โดยภาพรวมทั้ง ๘ ด้าน

บทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วย อบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) รวมทั้ง ๘ ด้าน (n = ๕๖)	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
๑. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	๓.๕๐	มาก
๒. ด้านสุขภาพอนามัย	๓.๒๘	ปานกลาง
๓. ด้านสัมมาชีพ	๓.๒๘	ปานกลาง
๔. ด้านสันติสุข	๔.๓๐	มาก
๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์	๒.๕๔	ปานกลาง
๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์	๔.๔๐	มาก
๗. ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม	๔.๒๗	มาก
๘. ด้านสามัคคีธรรม	๔.๑๕	มาก
ภาพรวมทั้ง ๘ ด้าน	๓.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ภาพรวมของบทบาทการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ทั้ง ๘ ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ ๓.๘๒

ตารางที่ ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับบทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) โดยภาพรวมทั้ง ๘ ด้าน

ตัวแปรอิสระ	r	แปลผล
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (n = ๕๖)		
๑. อายุ	-๐.๑๔๒	มีความสัมพันธ์น้อยในเชิงลบ
๒. จำนวนพรรษา	๐.๐๔๑	ความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก
๓. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส	-๐.๐๐๗	มีความสัมพันธ์น้อยในเชิงลบ
๔. การศึกษาระดับนักธรรม	๐.๒๒๗	มีความสัมพันธ์ ปานกลางในเชิงบวก
๕. การศึกษาระดับปริญญาธรรม	๐.๑๖๕	ความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก
๖. การศึกษาระดับสามัญ	๐.๑๕๘	ความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก
๗. ระดับสมณศักดิ์	๐.๑๖๕	ความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก

การวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ทั้ง ๘ ด้าน

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ จำนวนพรรษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ระดับการศึกษา ระดับสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ กับบทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) โดยภาพรวมทั้ง ๘ ด้านในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ๒ ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในความสัมพันธ์คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ จำนวนพรรษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ระดับการศึกษา และระดับสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับบทบาทพระสงฆ์ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ทุกด้าน พบว่า อายุ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์น้อยในเชิงลบ โดยที่อายุของพระสงฆ์มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.042 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.007

สำหรับจำนวนพรรษา การศึกษาระดับปริญญาธรรม ระดับสามัญ และระดับสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ ความสัมพันธ์น้อยในเชิงบวก โดยพบว่า จำนวนพรรษามีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.046 การศึกษาระดับปริญญาธรรม และระดับสามัญ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.065 และ 0.058 รวมถึงระดับสมณศักดิ์ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.065 ในขณะที่การศึกษาระดับนักธรรม มีความสัมพันธ์ปานกลางในเชิงบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.227

ส่วนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ผู้วิจัยได้พิจารณาจากการปฏิบัติตามนโยบายและการวางแผน การกำหนดงาน/โครงการในรอบปี ด้านงบประมาณ ความร่วมมือในการทำงาน และการติดตามประเมินผล ปรากฏผลในตารางที่ ๑๔ ถึง ๑๘ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านนโยบายและการวางแผน

ด้านนโยบายและการวางแผน	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
คณะกรรมการมีความเข้าใจนโยบาย อ.ป.ต. หรือไม่		
- เข้าใจ	๕๕	๕๕.๐๐
- ไม่เข้าใจ	๑	๑.๐๐
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
ได้มีการชี้แจงนโยบาย อ.ป.ต. ให้คณะกรรมการหรือไม่		
- มีการชี้แจง	๕๖	๑๐๐.๐๐
- ไม่มีการชี้แจง	-	-
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
คณะกรรมการมีการวางแผนการทำงาน อ.ป.ต. หรือไม่		
- มีการวางแผน	๕๖	๑๐๐.๐๐
- ไม่มีการวางแผน	-	-
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า คณะกรรมการมีความเข้าใจนโยบายของ อ.ป.ต. ร้อยละ ๕๕.๐๐ ในขณะที่ไม่เข้าใจมีเพียงร้อยละ ๑.๐๐ ทั้งนี้ประชากรทั้งหมดให้ความเห็นว่า มีการชี้แจงนโยบายให้กับคณะกรรมการ รวมไปถึงคณะกรรมการมีการวางแผนการทำงาน อ.ป.ต.

ตารางที่ ๑๕ จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านการกำหนดงาน/โครงการในรอบปี

ด้านการกำหนดงาน/โครงการในรอบปี	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
คณะกรรมการ อ.ป.ต. ได้นำเอาปัญหาของชุมชนในหมู่บ้านมากำหนดงานตามกิจกรรมของ อ.ป.ต. ด้วยหรือไม่		
- กำหนด	๕๔	๕๗.๕๒
- ไม่ได้กำหนด	๒	๒.๐๘
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
ถ้าไม่ได้นำเอาปัญหาของชุมชนมากำหนดงาน / โครงการที่ทำในรอบปีได้มาจากไหน		
- คณะสงฆ์ระดับอำเภอกำหนด	๓๗	๓๘.๕๔
- คณะสงฆ์ระดับจังหวัดกำหนด	-	-
- คณะกรรมการ อ.ป.ต.กำหนดกันเอง	๕๕	๖๑.๔๖
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๕ การกำหนดงาน/โครงการในรอบปี พบว่า คณะกรรมการ อ.ป.ต. ได้มีการนำเอาปัญหาของชุมชนมากำหนดเป็นกิจกรรมในรอบปี ถึงร้อยละ ๕๗.๕๒ ไม่ได้กำหนด เพียงร้อยละ ๒.๐๘ และจากการที่ไม่ได้นำเอาปัญหาของชุมชนเป็นตัวกำหนด งาน/โครงการที่ทำได้มาจากคณะกรรมการ อ.ป.ต. กำหนดกันเองร้อยละ ๖๑.๔๖ คณะสงฆ์ระดับอำเภอเป็นผู้กำหนด ร้อยละ ๓๘.๕๔

ตารางที่ ๑๖ จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่หน่วย อ.ป.ต. ได้รับเงินจัดสรรจากทาง จังหวัดเหมาะสมกับการดำเนินงานหรือไม่ - เหมาะสม - ไม่เหมาะสม ภาพรวม	๓๒ ๖๔ ๙๖	๓๓.๓๓ ๖๖.๖๗ ๑๐๐.๐๐
เงินที่ได้รับการจัดสรรเพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ - เพียงพอ - ไม่เพียงพอ ภาพรวม	๕ ๘๗ ๙๖	๕.๓๘ ๙๐.๖๒ ๑๐๐.๐๐
กรณีที่ได้รับเงินจัดสรรไม่เพียงพอ หน่วย อ.ป.ต. แก้ไข โดยวิธีใด - หาเพิ่มเติม - ทำเท่าที่ได้รับจัดสรร ภาพรวม	๕๓ ๓ ๕๖	๙๖.๘๘ ๓.๑๒ ๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๖ ด้านงบประมาณ พบว่า ระยะเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่เหมาะสม ร้อยละ ๖๖.๖๗ และไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ถึงร้อยละ ๙๐.๖๒ นับว่าเป็นปัญหามากที่สุด วิธีแก้ไข ร้อยละ ๙๖.๘๘ เห็นว่าคณะกรรมการเป็นผู้หาเพิ่มเติม

ตารางที่ ๑๗ จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านความร่วมมือในการทำงาน

ด้านความร่วมมือในการทำงาน	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
มีการประสานกับหน่วยงานที่สนับสนุนช่วยเหลืองาน อ.ป.ต. หรือไม่		
- มีการประสาน	๕๖	๑๐๐.๐๐
- ไม่มีการประสาน	-	-
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
ได้รับความร่วมมือจากองค์กรใดบ้างในพื้นที่ (ตอบได้ มากกว่า ๑ ข้อ)		
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๑	๘๔.๓๘
- องค์กรภาครัฐ	๓๘	๓๕.๕๘
- กลุ่มองค์กรชุมชน	๘๓	๘๖.๔๖
ได้รับความร่วมมือในด้านใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
- ด้านวิชาการ	๕๒	๕๕.๘๓
- ด้านงบประมาณ	๕๘	๖๐.๔๒
- ด้านวัสดุอุปกรณ์	๔๒	๔๓.๓๕
คิดว่าความสำเร็จของการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา ของหน่วย อ.ป.ต. ของท่านเกิดจากผู้ใด		
- ประธานคณะกรรมการ	๒	๒.๐๘
- คณะกรรมการฝ่ายบรรพชิต	-	-
- คณะกรรมการฝ่ายฆราวาส	๑	๑.๐๔
- คณะกรรมการทั้งหมด	๕๓	๕๖.๘๘
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๗ ด้านความร่วมมือในการทำงาน พบว่า หน่วยอ.ป.ต.ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่สนับสนุน ช่วยเหลืองาน อ.ป.ต. โดยได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายในพื้นที่ คือ กลุ่มองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ๘๖.๔๖, ๘๔.๓๘ และ ๓๕.๕๘ ได้รับความร่วมมือด้านวิชาการมากที่สุด ร้อยละ ๕๕.๘๓ รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ และ ๔๓.๓๕ ตามลำดับ ส่วนความสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากคณะกรรมการทุกคน ร้อยละ ๕๖.๘๘

ตารางที่ ๑๘ จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านการติดตามประเมินผล

ด้านการติดตามประเมินผล	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
ในรอบปีมีการตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของหน่วย อ.ป.ต. หรือไม่		
- มี	๕๖	๑๐๐.๐๐
- ไม่มี	-	-
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
หน่วย อ.ป.ต. ของท่านมีการรายงานผลการ ปฏิบัติงานประจำปีหรือไม่		
- มี	๕๖	๑๐๐.๐๐
- ไม่มี	-	-
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐
ลักษณะของการสรุปรายงานผล		
- คณะกรรมการทุกคนร่วมกัน	๒	๒.๐๘
- คณะสงฆ์เป็นผู้สรุปและรายงาน	๑	๑.๐๔
- ประธานกรรมการเป็นผู้สรุปและรายงาน	๕๓	๙๖.๘๘
ภาพรวม	๕๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๘ พบว่าในรอบปีที่ผ่านมาได้มีการตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของหน่วยงาน อ.ป.ต. ทั้งนี้ยังได้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีด้วย ซึ่งลักษณะของการสรุปงานรายงาน ผลนั้นส่วนใหญ่ประธานกรรมการจะเป็นผู้สรุปและรายงาน โดยคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชน ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานด้านการอบรมประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด กลุ่มพระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็น ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. งบประมาณมีไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน

ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานด้านการอบรมประชาชนในหน่วย อ.ป.ต. ทั้ง ๘ ด้าน ในแต่ละตำบลที่ผ่านมานั้นประสบกับปัญหากิจกรรมกับงบประมาณไม่สอดคล้องกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าที่ผ่านมาจาก อ.ป.ต. ไม่ได้รับงบประมาณจากทางมหาเถรสมาคมเลยก็ว่าได้ ลักษณะการดำเนินงานที่ผ่านมางบประมาณจะถูกใช้เป็นค่าน้ำมันรถสำหรับการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจทั้ง ๘ ด้าน และค่าวิทยากรในการอบรมเป็นสำคัญ

สำหรับปัญหาดังกล่าว ที่ผ่านมาจากคณะสงฆ์และคณะกรรมการ อ.ป.ต. ได้ช่วยกันหางบประมาณจากการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น การจัดตั้งกองผ้าป่า การจัดโครงการเข้ารุกขมุลกรรมหรือเข้าโสสานกรรมโดยนำเงินที่ได้จากบาตรแรกมาเป็นกองทุนในการดำเนินงานของ อ.ป.ต. รวมไปถึงการร่วมบริจาคปัจจัยจากเจ้าอาวาสทุกวัดรูปละ ๒๐๐ บาท และในส่วนของกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์นั้นทางคณะสงฆ์จะเก็บเครื่องอุปโภค บริโภค ข้าวสาร อาหารแห้ง ผ้าห่ม หรือปัจจัยยังชีพที่ได้จากการทำบุญ นำไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น แต่จะมีบาง อ.ป.ต. ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโดยประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี

อย่างไรก็ดีผู้วิจัยเห็นว่าหากจะให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ทางมหาเถรสมาคมได้ตั้งไว้ ควรจะมีงบประมาณลงมาสนับสนุนหน่วย อ.ป.ต. ประมาณหน่วยละ ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ซึ่งน่าจะเพียงพอสำหรับการดำเนินงานทั้ง ๘ ด้าน

๒. ขาดวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงาน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์

ทางคณะสงฆ์ในแต่ละ อ.ป.ต. ได้สะท้อนปัญหาการขาดอุปกรณ์ดังกล่าว เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมของหน่วย อ.ป.ต. ทั้ง ๘ ด้านนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ และสื่อการอบรมที่สำคัญคือ คอมพิวเตอร์ และโปรเจคเตอร์ ดังนั้นความสำคัญของความต้องการอุปกรณ์ทั้ง ๒ อย่างนี้ เป็นไปเพื่อความจำเป็นในการปฏิบัติภารกิจใน

การอบรมทั้ง ๘ ด้านตลอดทั้งปี เพื่อทำให้เกิดสภาพคล่องและทันสมัยต่อการนำเสนอเนื้อหาการอบรม ยังส่งผลอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสำเร็จในการดำเนินงาน

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะสงฆ์ให้ข้อคิดเห็นว่าควรขอสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน พ่อค้าประชาชน องค์กรชุมชนในพื้นที่

๓. ช่วงระยะเวลาในการเผยแพร่ธรรมะไม่ตรงกับช่วงระยะเวลาของชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเดียวกับช่วงของการปลูก หรือเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตรของชาวบ้าน

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะนั้น ทางหน่วย อ.ป.ต. ได้รับคำสั่งจากคณะสงฆ์ให้ดำเนินกิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยที่ผ่านมานั้นช่วงระยะเวลาในการเผยแพร่ธรรมะจะเป็นช่วงเข้าพรรษาซึ่งตรงกับฤดูกาลเพาะปลูกของชาวบ้าน เนื่องจากว่าชาวบ้านในอำเภอพร้าวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำไร่ ทำสวน เป็นหลัก ทำให้การเดินทางไปปฏิบัติภารกิจทั้งการเผยแพร่ธรรมะหรือสาธารณะสงเคราะห์ แจกเครื่องอุปโภค บริโภค และปัจจัยยังชีพ ในระยะเวลาช่วงกลางวันของพระสงฆ์ในพื้นที่ ไม่ตรงกับชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่ก็จะประกอบอาชีพอยู่ในสวนหรือในนา

ดังนั้นในการทำงานระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้าน ควรที่จะมีการประชุมตกลงร่วมกัน เพื่อกำหนดกิจกรรมในแต่ละด้านให้เหมาะสมกับอาชีพ บริบทและวิถีชีวิตของชุมชน อันจะทำให้การดำเนินงานของ อ.ป.ต. บรรลุตามวัตถุประสงค์

๔. ชาวบ้านบางแห่งขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อ.ป.ต. จึงทำให้ขาดความร่วมมือที่ดี

จากการสอบถามพระสงฆ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าชาวบ้านบางแห่งขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อ.ป.ต. จึงทำให้ขาดความร่วมมือที่ดี ซึ่งจากการที่ชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือเนื่องมาจากชาวบ้านไม่ทราบว่าการกิจของหน่วย อ.ป.ต. คืออะไร ไม่ทราบว่าพระสงฆ์เข้ามาทำอะไรในหมู่บ้าน อาจทำให้ตีความตามความรู้สึกของตนเอง

จากปัญหาการขาดความเข้าใจระหว่างกันและกันนี้ หน่วย อ.ป.ต. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้ทราบถึงภารกิจของหน่วย อ.ป.ต. โดยผ่านกิจกรรมหรือสื่อต่าง ๆ ในช่วงวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา ให้ชาวบ้านรู้ว่า อ.ป.ต. มาทำอะไรบ้างในพื้นที่